

ТӘРБИЕЛЕУ-БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІНІҢ ЦИКЛОГРАММАСЫ

Білім беру ұйымы: ЖМ « Жан жылуы» бөбекжай-балабақшасы

Топ: Ересек «Айгөлек» тобы

Балалардың жасы: 4 жастан

Жоспардың құрылу кезеңі: 11.11 - 15.11.2024ж.

Апта күндері	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
	11.11.2024ж	12.11.2024ж	13.11.2024ж	14.11.2024ж	15.11.2024ж
Балаларды қабылдау	Таңғы сүзгі: балалардың терісін, дene қызының, сыртқы қалпын тексеру. Балаларды жақсы көніл күймен қарсы алу және оларға қолайлыш жағдай жасау. Баланың көніл күйін, оның жеке пікірін, қызығушылығын анықтау. (сөйлеуді дамыту)				
Ата-аналармен немесе баланың басқа занда өкілдерімен кеңес, әңгімелесу	"Ата-аналар мен балалардың бірлескен демалысын қалай түрлендіруге болады?" тақырыбында әңгімелесу.				
Балалардың дербес әрекеті (аз құмылды, үстел үйіндары, бейнелеу іс-әрекеті, кітаптарды қарая және басқалар)	"Үйімдастырылған іс-әрекетіне дайындық". Мақсат-міндеттері. Кезекшінің міндеттерін өз бетінше және адал орындау, тәрбиеші дайындаған материалдар мен оқу құралдарын үстелдерге қою, қажітіне қарай оларды сабақтан кейін орындарына жинау.	"Бөлме өсімдіктеріне күтім жасау". Мақсат-міндеттері. Өсімдіктерді таза ұстау әдістері туралы бұрын алған білімдерін нақтылау, балалардың сыртқы түріне, құрылымына назар аудара отырып, өсімдіктен шаңды кетіру әдісін таңдауды үйрету.	"Кітап бұрышындағы еңбек". (кітаптарды қалпына келтіру) Мақсат-міндеттері. Балаларға жөндеуді қажет ететін кітаптарды таңдауды, оларды мұқият желімдеуді үйрету (желім мен қайшыны дұрыс пайдалану, майлыштарды пайдалану). Кітаптарға ұқыпты қарауды, жұмыс істеуді үйрету, тәртіп сақтауға тәрбиелеу.	"Орындықтарды жуу". Мақсат-міндеттері. Балаларға тәрбиешінің көмекшісіне көмектесуге, бөлмедегі орындықтарды таза ұстaudы үйрету, оларды дымқыл шүберекпен сұртіп; орындарына қоюды үйрету. Еңбек дағдыларын дамыту, жұмыс кезінде мәдени-гигиеналық талаптарды сақтау қабілетін қалыптастыру. Ересектерге көмектесуге деген ынталының, олардың жұмысын құрметтеуге тәрбиелеу.	"Біз орындықтарды орнына орналастырамыз". Мақсат-міндеттері. Еңбек дағдыларын дамытуды жалғастыру; тапсырманы жылдам және мұқият орындау.
ҚР. Гимнін орындауды. Міндеттер. Балаларды патриоттық тәрбиені	Дидактикалық ойын. «Зат неге ұқсайды?» Мақсат-міндеттері. Балаларға бөлме ішіндегі заттардың қандай пішінге	“Көліктерді тап” дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттері. Балаларды жылдам ойлануға тәрбиелеу.	“Қажетті киімді алыңыз”. Дидактикалық тапсырма: балаларға қысқы, күзгі және жазғы киімдерді ажыратуды үйрету. Зейін, есте сақтау	“Зымыранды жинайық”. Дидактикалық тапсырма: балаларды жеке бөліктерден бүкіл	

<p>қалыптастырады. (музыка)</p> <p>Заттармен ойындар. Мақсат-міндеттері. Қолдың ұсақ моторикасын дамыту. Заттармен өз бетінше ойнауды, құрдастарын ойынға тартуды, әр баланың бастамасы мен үйымдастырушылық қабілеттерін дамытуды үйрету. (сөйлеуді дамыту)</p> <p>Сурет салудан ойын-жаттығу "Алманы тапқан қоян". Мақсат-міндеттері. Балаларды күзгі алма ағашының жаңындағы қоянның бейнесін салу техникасына үйрету; "Алма" қазақ ертегісінің сюжетін пысықтау; қарындашпен қағаздың бір жағына қоянның денесін трафарет арқылы құрастырып, екінші жағына, өз қалаулары бойынша алманы не сәбізді, басқа да жеуге жарамды</p>	<p>ұқсайтының ажыратып айтуды үйрету. (сөйлеуді дамыту, қазақ тілі)</p> <p>Үстел үсті ойындары «Бұл қай кезде болады?» Мақсат-міндеттері. Балалардың жыл мезгілдері, оларға тән белгілер туралы білімдерін бекіту; мәнерлеп сөйлеуді, зейінді, тапқырлықты, шыдамдылықты дамыту. (сөйлеуді дамыту, қазақ тілі)</p>	<p>Ойынның барысы: балаларға қылған әртүрлі көліктердің дайын суреттері беріледі. Педагог бір көліктің суретін көрсетеді, балалар қандай көлік екенін табады. (сөйлеуді дамыту, қазақ тілі)</p> <p>Сюжетті-рөлдік ойын. "Хайуанаттар бағы". Мақсат-міндеттері. Балалардың хайуанаттар бағы, қамқорлықта алынған аңдар, хайуанаттар бағында қызмет атқаратын ветеринар дәрігері, орнитолог (құстар бойынша маман), зоолог (жан-жануарлар бойынша маман), герпетолог (қосмекенділер бойынша маман), күтуші жайлы түсініктерін, бекіту; хайуанаттар бағында мамандардың қандай қызмет атқаратының анықтау; еңбексүйгіштікке, жан-жануарларға қамқорлық танытуға тәрбиелеу. Керекті құрал-жабдықтар. Хайуанаттар бағы қызметкерлеріне қажет</p>	<p>және логикалық ойлауды тәрбиелеу. Ойын ережелері: қуыршаққа дұрыс киім тандаңыз. Ойын әрекеті: қуыршаққа қажетті киімді табу. Дидактикалық материал: бала саны бойынша қуыршақтар мен қуыршақ киімдерінің кескіндері. Қысқы және жазғы пейзаж суреттері. Ойын барысы. Балалар дизайнды тек сызба немесе үлгі бойынша орындау. Дидактикалық материал: үлгілер, зымыранның сызбалары. Эр балаға дизайннер. Ойын барысы. Балалар дизайнерден зымыранды үлгі бойынша жинайды. Педагог балаларға бұл үлгі, зымыранның сызбасы екенін айтады. - Біз сізben бірге конструктор боламыз. Дизайнерлер сызбаларын қарал, содан кейін зымыран жасайды. (тәнімдық және шығармашылық, зияткерлік дағдылар)</p> <p>Мүсіндеуден ойын-жаттығу "Аю бауырсақпен кездесті". Мақсат-міндеттері.</p>
--	---	---	---

қоректі салуды дағдыландыру.

құралдар мен бүйімдар; алғашқы медициналық көмек сөмкесі; ойыншық аңдар мен құстар; ойыншықтарға арналған тор пішіндер.

Барысы.

Педагог ойын алдында балалармен бірге хайуанаттар бағы жайлы суреттерді қарастырады, әлемде қорғауға алынған аңдар туралы бейнеказба көрсетеді.

Ветеринар дәрігері, орнитолог (құстар бойынша маман), зоолог (жан-жануарлар бойынша маман), герпетолог (қосмекенділер бойынша маман), күтуші сияқты мамандардың қызметінің маңызы, олар қолданатын құралдар жайлы талқылау қажет.

Балалар хайуанаттар бағында жұмыс істейтін қызметкерлерді өздері таңдайды. Кейіпкерлер өздеріне керек киім үлгілері мен құралдарды алып орындарына барады. Қалған балалар қолдарына ойыншық аңдар мен құстарды алады да, белгіленген орынға отырғызып, қозғалтып, қымылға

Балаларды ертегілерден қарапайым сюжетті бейнелеуге ынталандыру; алақан арасына салып домалақтау тәсілін үйрету.

Дидактикалық ойын.
"Нениң басы , нениң құйрығы?".

Мақсат-міндеттері. Суреттен жабайы жануарларды тауып, атай білу іскерліктерін жетілдіру.

		<p>келтіреді.</p> <p>Мамандар аңдар мен құстардың орнын қарап, өз көмектерін көрсетеді. Соңында педагог балалармен бірге қорытынды жасайды: сиреп бара жатқан аңдар үшін жауапкершілікті сезіну, тірі табиғат тіршілігінің заңдылығын бұзбау, қамқорлық таныту және олардың тіршілігі үшін қолайлы жағдай туғызу керектігі жайлы айту.</p> <p>(сөйлеуді дамыту, қоршаған ортамен танысу)</p>	
Ертеңгілік жаттығу	Жалпы дамыту жаттығулары (кішкентай доптармен)	<p>1. Бастанқы қалып: дene тік, доп оң қолдарында</p> <p>1-2 балалар қолдарын жандарына созады, жоғары көтереді, допты сол қолдарына салады.</p> <p>3-4 қолдарын төмен түсіріп, бастанқы қалыпқа келу (жаттығу сол қолымен орындалады), 5-6 рет қайталанады.</p> <p>2. Бастанқы қалып: аяқ арасы алшақ, дene тік, доп оң қолдарында.</p> <p>1-2 оң аяқты көтеріп, бүгілген оң аяқтың астынан допты сол қолға салады.</p> <p>3-4 Бастанқы қалыпқа келу (дәл осы жаттығу сол жаққа 5 рет қайталанады).</p> <p>3. Бастанқы қалып: аяқ арасы алшақ, дene тік, доп оң қолдарында</p> <p>1 отыру, қолдарын алдына созып, допты сол қолдарына салу.</p> <p>2 Бастанқы қалыпқа келу (дәл осы жаттығу сол жаққа 5 рет қайталанады).</p> <p>4. Бастанқы қалып: тізені бүгіп, өкшемен отыру, доп оң қолдарында.</p> <p>1-3 допты өзінен оң жаққа түзу домалату.</p> <p>4 допты алу, тіктелу, допты сол қолға салу (дәл осы жаттығу сол жаққа 5 рет қайталанады).</p> <p>5. Бастанқы қалып: жерге отыру, аяқты бірге түзу қою, доп аяқ жақта, қолдарымен артқа қарай жер тіреу.</p> <p>1-2 аяқты түзу жоғары көтеру, допты домалату және ұстап алу,</p> <p>3-4 Бастанқы қалып: жаттығу орташа қарқынмен орындалады (жаттығу 5 рет қайталанады).</p> <p>6. Бастанқы қалып: дene тік, допты екі қолмен төменде ұстau; допты лақтыру және ұстап алу (жаттығу 5 рет қайталанады).</p> <p>7. Бастанқы қалып: дene тік, доп оң қолдарында. Оң және сол аяқтарымен айнала оңға, солға педагогтің 1-8 дейін санау және секіру.</p> <p>(дene шынықтыру, дербес әрекет, мәдени-гигиеналық дағдылар)</p>	
Таңғы ас	Балалардың беті-қолын жуып, таңғы асқа отыруы. Ас ішүү мәдениетімен таныстырып отыру. Қасық, шанышқыны дұрыс		

	<p>пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішү. Астан соң беті-қолды жуу. (мәдени-гигиеналық дағдылар, дербес әрекет, көркем сөз)</p> <p>Х. Ергалиев, М. Элімбаев (орыс тілінен аударма) "Мөлдір су".</p> <p>Мөлдір су, мөлдір су!</p> <p>Сен менің бетім жу.</p> <p>Отты көзім ойнасын,</p> <p>Екі бетім жайнасын.</p> <p>Күлкі кетпей ернімнен,</p> <p>Tісім тастан таймасын!</p>				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	<p>Жабайы табиғат әлемімен таныстыру. Суретке қарап әңгімелесу.</p> <p>(қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту)</p>	<p>Жабайы аңдар туралы әңгімелесу. (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту)</p>	<p>Аңдардың қысқа дайындығы туралы суретке қарап әңгімелесу. (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту)</p>	<p>Аңдар туралы мақал-мәтелдер жаттау. (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту, көркем әдебиет)</p>	<p>Жабайы табиғат туралы пысықтау. (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту)</p>
Мектепке дейінгі ұйым кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет	<p>Дене шынықтыру "Бір жанымен, шапшаң қадаммен журу".</p> <p>Мақсат-міндеттері. Балаларды сапта бірінің артынан бірі бастарын төмен түсірмей, аяқтарына шалынбай, аяқ-қол қимылын сәйкестендіріп, еркін шашырап журу мен жүгіруді үйрету.</p> <p>Қазақ тілі "Жабайы аңдар және балалары. Жылдамбаяу".</p> <p>Мақсат-міндеттері. Балалардың жабайы аңдар туралы түсініктерін кеңейту; жабайы аңдардың балаларының</p>	<p>Музыка "Кірпі".</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Балалардың кірпі туралы әнге қызығушылығын арттыру; әннің сөздік мағынасын эмоционалды қабылдай білуге үйрету.</p>	<p>Дене шынықтыру "Аңдардың жүрістеріне еліктейік".</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Балалардың кірпі туралы әнге қызығушылығын арттыру; әннің сөздік мағынасын эмоционалды қабылдай білуді үйрету.</p>	<p>Музыка "Аңдардан нені үйренеміз?"</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Балалардың кірпі туралы әнге қызығушылығын арттыру; әннің сөздік мағынасын эмоционалды қабылдай білуді үйрету.</p>	<p>Дене шынықтыру "Ойын жүргізуші".</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Балаларға бір орында онға және солға бұрыльып секіруді; допты жоғары лақтыру және екі қолымен қағып алууды (қатарынан 3 –4 рет) үйрету.</p>

	атауларымен таныстыру; "жылдам - баяу" қымыл-әрекеті жайлы түсініктерін қалыптастыру; ормандағы жабайы аңдардың тіршілігі жайлы білімдерін бекіту.				
2- таңғы ас	Тағамның атавын есте сақтауға, тазалыққа бейімдеу. "Тәбетіміз ашылды, ас болсын!" (мәдени-гигиеналық дағдылар, дербес әрекет)				
Серуенге дайындық	Балаларды өз киімдерін тануды, атауды, өз шкафын таңбалашуыш арқылы табуды үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, дербес әрекет)				
Серуен	<p>Алғашқы түскен қарды бақылау. (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту, көркем әдебиет)</p> <p>Мақсат-міндеттері. Бақылап қорытынды жасау; күшті аяздардың болмағанынан алғашқы қар ақ болады, ол тез ериді. Қысқы табиғаттың әдемілігіне сүйсінуге тәрбиелеу.</p> <p>Жұмбақ.</p> <p>Көктен түсіп көбейді, Үқсайды өзі шекерге. Бірақ ешкім жемейді, Жерде жатыр бекерге.</p> <p>Ол не? (Қар.)</p> <p>Қимылды ойыны.</p> <p>«Сүр қоян</p>	<p>Жансыз табиғаттағы құбылыстарды бақылау. (қоршаған ортамен танысу, көркем сөз, сөйлеуді дамыту)</p> <p>Мақсат-міндеттері. Кемпірқосақ туралы айту арқылы балалардың қызығушылығын дамытуды жалғастыру.</p> <p>Экологиялық міндет: өсімдіктер мен жануарлар өміріндегі жаңбырдың маңызы туралы айту, табиғатқа сүйіспеншілікті дамыту.</p> <p>Көркемсөз.</p> <p>М. Әлімбаев «Жаңбыр». Жаңбыр жауып басылды, Аспан шайдай ашылды. Көктен қызыл-жасылды Кемпірқосақ асылды. Құлпырганы қызық-ақ Жеті түрлі бояумен.</p> <p>Бір кесегін үзіп ап,</p>	<p>Бұлттарды бақылау. (қоршаған ортамен танысу, көркем сөз, сөйлеуді дамыту)</p> <p>Мақсат-міндеттері. Балаларға бұлттарды бақылауға қызықтыру және аспанға қарап ауа райының қандай екенін білуді үйрету.</p> <p>Экологиялық міндет: жансыз табиғат құбылыстарымен таныстыруды жалғастыру.</p> <p>Түзету тапсырмасы: берілген сөздермен сөйлемдер құру (аспан, бұлт, қалқыマルы және тағы басқа)</p> <p>Сұрақтар:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бұғын ауа райы қандай? Бұғын аспан қандай? Сен аспаннан не көріп тұрсың? Бұлттар қандай 	<p>Бұлттарды бақылау. (жаңбыр қалай пайда болады). (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту, көркем сөз)</p> <p>Мақсат-міндеттері. Балаларға табиғаттағы су айналымы туралы түсінік беру; қорытынды жасауды үйрену.</p> <p>Экологиялық міндет: таза ауа барлық тіршілік иелерінің өмір сүруі үшін өте маңызды.</p> <p>Түзету міндеті: "Бұлтты тарат" сөйлеу кезінде дұрыс тыныс алуын дамыту.</p> <p>Сұрақтар:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Жаңбырдан кейін шалшық қайда жоғалады? Суға не болады? Бұлт қайdan пайда болады? <p>Егер балаларға жауап беру қыын болса, онда өзендердегі, теңіздердегі,</p>	<p>Бұлттарды бақылау. (бұршақ қалай пайда болады) (қоршаған ортамен танысу, көркем сөз, сөйлеуді дамыту)</p> <p>Мақсат-міндеттері. Балаларды аспаннан бұршақ жаууы құбылысымен таныстыруды жалғастыру.</p> <p>Бұршақ қалай пайда болатынын айту: бұлттарға өте ыстық жерден қуатты жылы ауа ағыны әкелінеді. Мұндай реактивті реакция ылғалдың тамшыларын алады және алып кетеді.</p> <p>Биікте тамшылар қатып жерге асығады, ал ауа ағыны қайта лақтырылады. Бұл мұз бөліктері ауырлап, ауа ағыны ұстай алмайтындей етіп жалғасады, олар еріп,</p>

<p>жуынды». (дene шынықтыру)</p> <p>Мақсат-міндеттері. Мәтінмен сәйкес қозғалысты орындағы білуді бекіту. Аланды бір-біріне соқтықпай орын ауыстыру дағдыларын дамыту.</p> <p>"Табиғат құбылыстарын ажырату, олардың қасиеттерін ата" дидактикалық ойыны. (дene шынықтыру)</p> <p>Мақсат-міндеттері. Қасиетіне қарай қар мен жаңбырды ажырата білу, табиғат құбылыстары жөніндегі білімдерін бекіту, қатты, жұмсақ, ериді, буға айналады.</p> <p>Ойын барысы. Балаларға қар мен жаңбырдың суреттерін көрсету, олардың бір-бірінен ажыратып айту тапсырылады.</p> <p>Білімдерін анықтау барысында табиғат құбылыстардың қасиеттерін айтып берулері керек.</p> <p>Еңбек: «Бөлме өсімдіктерін күту».</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p>	<p>Үйіме әкеп қояр ма ем.</p> <p>Табиғат құбылыстарын болжау.</p> <p>Істық жел соқса, жаңбыр жауады.</p> <p>Торғайлар топтасып ұшса, күн ашық болады.</p> <p>Тәжірибе: топырақ салынған бар-екі ыдыс дайындау, сумен суару және бақылау. Ауа көпіршіктері пайда болады, ол өсімдіктердің өсуіне септігін тигізеді.</p> <p>(қоршаган ортамен танысу, сөйлеуді дамыту, қазақ тілі)</p> <p>Қорытынды: топырақты қосыту керек.</p> <p>Экологиялық ойын. "Өсіру".</p> <p>Топырақта өсетін өсімдік түрін алып келу.</p> <p>"Кемпірқосақ" қымыл-қозғалыс ойыны.</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Балаларды бір-бірін итермей жүгіруге тәрбиелеу; қауіпсіздікті сақтауды түсіндіру. (дene шынықтыру)</p> <p>Еңбек: гүл отырғызуға ыдыс дайындау (жерді қазу, топырақты дайындау).</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Балаларды жер өңдеу жұмыстарымен таныстырып, еңбек дағдыларын жетілдіру.</p>	<p>болып көрінеді? Бұлттар бір орында тұр ма? Жел бұлттарға қалай әсер етеді? Бұлттар көшіп бара ма? Бұлттар аспанда қалқып жүр ме? Балаларды бұлттардың пішіні туралы қиялдауды, оған жануарлар мен өсімдіктер әлемінен үқсастықтарды табуға қызықтыру. Балалардың айтқан сөздері және бейнелі сөздері үшін мақтау.</p> <p>Көркемсөз</p> <p>Ақсың, сұрсың қарасың, Қалқып қайда барасың?</p> <p>Жерге нөсер төгілсін Өссін гүлдер, көп егін. Гүл, гүл жайнап өсер көп Нөсерлетсең нөсерлет.</p> <p>"Мысық пен тышқан" қымыл-қозғалыс ойыны.</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Балаларды ойын шартына сай ойынды әділ ойнауга, рөлді дұрыс атқаруға бейімдеу; зеректікке, шапшандауыққа, жылдамдыққа машықтандыру; шыдамдылыққа, үйимшылдыққа тәрбиелеу.</p> <p>Ойынға қатысушылар шенбер құрып тұрады.</p> <p>"Мысық" пен "тышқанда" санамақ арқылы тағайындаиды. Ойын басталар алдында кейіпкерлер шенбер сыртында бір-бірінен алшақ тұрады.</p> <p>Балалардың қалғаны бір-бірінің қолын ұстап,</p>	<p>шалшықтардағы және басқалардағы судың булануынан ауада әрдайым су буы болатындығын түсіндіріңіз, бірақ біз оны көрмейтінімізді айтыңыз. Бу көтеріліп, көрінетін болады - бұлттар пайда болады. Олар кішкентай су тамшыларынан тұрады. Егер мұндай бұлт салқындаса, тамшылар бірге жиналышп, ұлken, ауыр болып жерге түседі - жаңбыр жауады.</p> <p>Көркемсөз (сөйлеуді дамыту)</p> <p>Күзгі көк бұлт мен болам, Көтеріліп теңізден, Аспанға биік барамын, Қаласам қазір сендерге, Жаңбыр болып жауамын.</p> <p>"Қу тұлқі" қымыл-қозғалыс ойыны. (дene шынықтыру)</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Балалардың ойын шарттарына сай ойнаї білуі, "Мен - тұлқі!" белгісі бойынша қолға түспей, жалтарып, жылдам жүгіре білу қабілеттерін жетілдіру;</p> <p>қымылдарды үlestіруге, ептілікке, жігерлілікке тәрбиелеу.</p> <p>Балалар кішкентай шенберге жиналады. Олар педагогтің нұсқауы бойынша көздерін жұмады, ал жүргізуши (педагог) балаларды шенбер сыртында жүріп, кез келген</p>	<p>жерге мұз бұршақтары сияқты шашылып үлгермейді. Бұршақ - табиғи апат, ол егіндер мен өсімдіктерді құртады.</p> <p>Экологиялық міндет: судың әртүрлі күйлері туралы түсініктерді нақтылау.</p> <p>Көркемсөз</p> <p>Ақсың, сұрсың қарасың, Қалқып қайда барасың?</p> <p>Жерге нөсер төгілсін Өссін гүлдер, көп егін. Гүл, гүл жайнап өсер көп Нөсерлетсең нөсерлет.</p> <p>"Мысық пен тышқан" қымыл-қозғалыс ойыны.</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Балаларды ойын шартына сай ойынды әділ ойнауга, рөлді дұрыс атқаруға бейімдеу; зеректікке, шапшандауыққа, жылдамдыққа машықтандыру; шыдамдылыққа, үйимшылдыққа тәрбиелеу.</p> <p>Ойынға қатысушылар шенбер құрып тұрады.</p> <p>"Мысық" пен "тышқанда" санамақ арқылы тағайындаиды. Ойын басталар алдында кейіпкерлер шенбер сыртында бір-бірінен алшақ тұрады.</p> <p>Балалардың қалғаны бір-бірінің қолын ұстап,</p>
--	--	--	---	---

<p>Тәрбиешінің басқаруымен балалар оранжерейларда, қысқы бақтарда пайдалы еңбекпен айналыса алады. Бөлме өсімдіктерін күтуге тәрбиелу: қажетіне қарай суару, гүлсауыттағы шартты белгіге қарау, жапырақтарды дұрыс сұрту.</p> <p>Өз бетімен ойындар:</p> <p>шашақтармен ойын. Мақсат-міндеттері. Таза ауда ойын ойнау. Өзіне қызық ойындарға қатысуға ынталандыру.</p>	<p>"Көк ту" қымыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттері. Достықта, белсенділікке, үйымшылдыққа тәрбиелу.</p> <p>Ойын шарты. Балалар екі топқа бөлінеді. Эр топта өз тулары болады. Эр тудың қорғаушысы болады. Ту қорғаушылар тудың қасында тұрады.</p> <p>(дене шынықтыру, сөйлеуді дамыту)</p> <p>Басқа балалар қарсыластарын өз тобына ауыстырулары керек. Екі топтың ортасынан сызық сыйылады да, қарсыластарына қарама-қарсы тұрады. Бір-бірінің қолдарынан ұстап, өз топтарына тартып алуға тырысады.</p> <p>Қай топ балаларды көп жинай алса, сол топ жеңіске жетеді.</p> <p>Жеңілген топтың туына шабуыл жасалады.</p> <p>Балалар өз туларын қорғап қалса, ойын жалғаса береді.</p> <p>Далаға шығарылатын материалмен ойын ойнау.</p>	<p>біресе екінші жаққа жүріп, содан соң жылдамдықты қосып жүгіруге дағыландыру; вестибуляр аппатарын дамыту; ептілікке, үйымшылдыққа тәрбиелу.</p> <p>Ақырын-ақырын итеріп, Әткеншекті қозғалтамыз.</p> <p>Жылдам-жылдам жүгіріп,</p> <p>Шеңберді айналдырамыз.</p> <p>Д. Ахметова.</p> <p>Соңғы сөздерден кейін балалар жерге отырып, қолдарын босатады, демалады.</p> <p>Ойын бірнеше рет қайталауы мүмкін.</p> <p>Педагог барлық балалардың бірынғай қимылдауын қадағалап жүру керек. Шеңбер бойымен жүргізу үшін, балаларды бір жаққа бұрып, беттерін шеңбер ортасына қарату керек.</p> <p>Балалардың ойынды менгерудегі басты міндеті - аса жылдам жүгірмеу. Эрбір бала қимылдау кезінде шеңбердің бір жақ бойымен жүріп, бүкіл шеңбердің жылжып жатқанын бақылайды.</p> <p>Еңбек: балалармен бірге гүлзарда өскен гүлдерді</p>	<p>баланы ақырын түртіп қалады. Педагог таңдаған бала "құ тұлкі" болып саналады.</p> <p>Ойыншы балалар жан-жақтарына қарап: "Құ тұлкі, сен қайдасың?" - деп, үш рет сұрайды. Соңғы сұрақтан кейін бұдан бері жасырынып тұрған құ тұлкі: "Мен мындамын!" - деп дауыстайды.</p> <p>Осы жерден бастап, балалар "құ тұлқіден" жан-жаққа қашып құтылуы керек. "Құ тұлкі" кімге қолын тигізсе, сол шетке шығады.</p> <p>Еңбек: алаңды тазарту ұжымдық еңбегі.</p> <p>Мақсат-міндеттері. Жалпы жұмысқа қатысу, жұмысты сонына дейін жеткізуге баулу.</p> <p>Қозғалыстарды дамыту жылтығулары: жүгіріп келіп ұзындыққа секіру (кемінде 1м).</p> <p>Мақсат-міндеттері. Ұшу ауқымын дамыту.</p> <p>Далаға шығарылатын материалмен ойын ойнау.</p>	<p>шеңбер жасап жүріп сөздерді айтады: Мысығымыз момақан, Жүреді аулада андамай. Тышқан көрсе - бас салады!</p> <p>Кім тышқанды құтқарады?</p> <p>Осы сөздерді айтып, балалар тоқтайды да "мысық" "тышқанды" қуалап кетеді. Балалар қол ұстасып, қолдарын жоғары көтеріп, "тышқан" үшін үяға жол ашып беріп жатады. "Мысық" үяға кіріп кетсе, ары қарай өткізбес үшін, қолдарын төмен түсіріп, жолды жауып қояды.</p> <p>Ойынға қатысуши балалар өте зерек болуы керек, қолды біреке төмен түсіріп, "мысық" пен "тышқанның" қуаласпағын реттеп тұру өте маңызды.</p> <p>"Тышқан" ұсталып қалса, кейіпкерді ауыстыруға болады.</p> <p>Тышқан мен мысықтың диалогін қосуға болады.</p> <p>Тышқан:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бұтақты да кемірдім, Кітапты да кемірдім, Мен осындаі жемірмін, Шиық-шиық, шиық-шиық. <p>Секектеймін ыршып та,</p>
---	---	---	---	--

тексеру; сынған сабақтарын бұтақтарын жинау.
Мақсат-міндеттері.
Ұқыптылыққа, қамқорлыққа тәрбиелеу.
Еркін ойын. "Күн мен жаңбыр". (тәнгимдыш дағылар)
Мақсат-міндеттері.
Балалардың шығармашылығын, кеңістікті бағдарлауын, қимыл жылдамдығын, зейінін дамыту.
Ойын барысы. Балалар ашық аланда еркін ойнап жүреді, гүл тереді, көбелек қуалайжы, секіреді, жүгіреді.
Тәрбиеші "Жаңбыр жауды!" дегенде балалар пана іздел, үйшіктеге тығылады. Бұнда жерден жоғары түрған құрылғылардың үстіне шығып кету туралы келісуге болады (мысалы, бөренелер, орындықтар, сатылар).
Тәрбиеші "Күн шықты!" дегенде балалар қайта алаңға шығып ойындарын жалғастыра береді. Бұнда келісілген негізгі қимылдың бірін орындаپ жүргүре болады (мысалы, тек қана секіру, арқамен теріс қарап жүгіру және тағы басқа)

Кезікпеймін қырсыққа, Ұстаптаймын мысыққа, Түк-түк, түк-түк, Қане, ортаға шық-шық!
Мысық:
- Мияу!
Кім-ай, мынау "шиық-шиық" - демей,
"Шық-шық!" - дейді?
Бұл тышқанның өнерін, Қане, байқап көрейін.
Еңбек: гүлзарларды суару.
Мақсат-міндеттері.
Ересектерге көмек көрсетуге; өсімдіктерге қамқорлық жасауға үйрету.
"Сызықты баспа" қимыл жаттығуы.
Мақсат-міндеттері.
Балаларды бір бағытта жылжып, екі аяқпен, бағытты өзгертіп секіруге дағыландыру.
Балалардың секіру жолының бойына әрқалай орналасқан шақпақтар немесе шеңберлер салынады (немесе шеңберлер төселинеді).
Күрделенуі: 1) сызықтардан жылдам секіруге шақыру.
Далаға шығарылатын материалмен ойын ойнау.

			Далаға шығарылатын материалмен тәуелсіз ойындар.		
Серуеннең оралу	Балаларды киімдерін жүйелі шешінуге дағдыландыру, шкаф сөрелеріне киімдерін жинау, қолдарын жуу. (мәдени-гигиеналық дағдылар, дербес әрекет)				
Тұсқі ас	<p>Балалардың беті-қолын жуып, таңғы асқа отыруы. Ас ішү мәдениетімен таныстырып отыру. Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішү. Астан соң беті-қолды жуу. (мәдени-гигиеналық дағдылар, дербес әрекет, көркем сөз) "Мөлдір су".</p> <p>Х. Ерғалиев, М. Әлімбаев (орыс тілінен аударма)</p> <p>Мөлдір су, мөлдір су!</p> <p>Сен менің бетім жу.</p> <p>Отты көзім ойнасын,</p> <p>Екі бетім жайнасын.</p> <p>Күлкі кетпей ернімнен,</p> <p>Тісім тастан таймасын!</p>				
Тұсқі үйқы	<p>«Арыстан мен тұлқі» ертегісін оқып беріп, барлық баланы үйіктату. (көркем әдебиет)</p>	<p>«Ерекше тауық» ертегісін тыңдайды. BilimKids платформасындағы ертегісін тыңдату. (қарым-қатынас іс-әрекеті)</p>	<p>Киімдерін ұқыпты орындыққа іліп қоюды үйренеді.</p> <p>Балалар тыныш үйіктаяу үшін баяу музика тыңдатады. (музыка)</p>	<p>Киімдерін ұқыпты орындыққа іліп (немесе арнайы сөреге) қоюды үйретуді жалғастыру.</p> <p>«Алтын жұмыртқа» ертегісін оқып беру. (қарым-қатынас іс-әрекеті)</p>	<p>Киімдерін ұқыпты орындыққа іліп (немесе арнайы сөреге) қоюды үйрету.</p> <p>Аудио К. Абдильдинаның әні «Айым болып тудың ба». (музыка)</p>
Біртіндеп үйқыдан ояту, сауықтыру шаралары	<p>Балаларды ақырын сипап ояту.</p> <p>Шашты тарау дененің сауығуына ықпал етеді.</p> <p>Содан кейін толық жуыну: қолдар шынтаққа дейін, бет, құлақ, мойын. Майтабанның алдын алуға арналған жаттығулар, денені тік ұстауға тәрбиелеу.</p> <p>Жаяу жүру: қабырғалы жол балалардың аяқтарын жақсы уқалайды, аяқтың бұлышықеттерін нығайтады, денені тұтастай қорғайды.</p> <p>Көркемсөз</p> <p>Тұсқі үйқы уақыты,</p> <p>Төсегіме жатамын.</p> <p>Ақ көрпемді жамылып</p> <p>Тәтті үйқыға батамын. (мәдени-гигиеналық дағдылар, дербес әрекет, дене шынықтыру)</p>				
Бесін ас	<p>Балаларға ауызды жауып жеуді, асты дыбыссыз шайнауды үйретуді жалғастыру. Асты ұқыпты, таза жеу. (мәдени-гигиеналық дағдылар, дербес әрекет, көркем сөз)</p> <p>Дастарқанның басында,</p> <p>Өзінді жақсы ұста!</p> <p>Дұрыс отыр! Асынды іш!</p>				

	Денене көп жина күш.				
<p>Балалардың дербес әрекеті (аз қимылды, үстел үсті ойындары, бейнелеу іс-әрекеті, кітаптарды қарау және басқалар)</p>	<p>Сюжеттік ойыншықтармен ойындар: Ертегіні оқу; үстел театры және тағы басқа. Мысалы: үстел театры «Үйшік» орыс халқының ертегісін сахналай. (көркем әдебиет, сөйлеуді дамыту)</p> <p>Қимылды ойын. "Аңшылар мен қояндар". Мақсат-міндеттері. Балалардың қоян болып секіріп, "аңшыдан" қорғана білуін үрнету. Ойын барысы. Алаңың бір жағына аңшы, келесі жақта қояндарға орын белгіленеді. Әрбір үйде 2-3 қоян болады. Белгі бойынша қояндар үйінен шығып, жайылымда екі аяқты қосып алдыға секіріп жүреді. Тәрбиеші: «Аңшы» дегендे қояндар үйлеріне жүгіреді. Аңшы бала оларға доп лақтырады. Доп</p>	<p>Вариативті компонент «Қауіпсіздік әліппесі»</p> <p>Жол тәртібін жадында ұста Мақсат-міндеттері: Көшеде журу тәртібін және көше қатынас ережелерін түсіндіру. Жолда журу ережесін есте сақтау арқылы білгендерін пайдалана білуді тұрақты дағдыға айналдыру. Балаларды жол ережелерін бұлжытпай орындауға, сақтау қа тәрбиелеу.</p> <p>Сөйлеуді дамытудан ойын-жаттығу "Зообақ тұрғындары туралы жұмбақ жасыру жаттығулары". Мақсат-міндеттері. Балалардың көркемсөздің жұмбақ формасымен таныстыру, жұмбақтың тақпақтан негізгі айырмашылығын түсіндіру; ортақ қасиеті бар заттардың жалпылауыш сөзбен аталатыны туралы түсініктерін бекіту.</p> <p>Сюжетті-рөлдік ойын "Цирк". Мақсат-міндеттері. Балалардың циркте жұмыс жасайтын өнерпаздар (сайқымазақ, гимнасшы, сиқыршы, жонглер, аңдарды жаттықтырушы) туралы түсініктерін</p>	<p>Құрастырудан ойын-жаттығу "Тұлкі деген қу болар". Мақсат-міндеттері. Балаларға қағазды бұры арқылы конус жасап, оригами әдісі бойынша түлкінің басын құрастыруға, желім арқылы түлкінің басы мен денесін жапсыруды үрнету.</p> <p>Сюжетті-рөлдік ойын. "Хайуанаттар бағы". Мақсат-міндеттері. Балалардың хайуанаттар бағы, қамқорлықта алынған аңдар, хайуанаттар бағында қызмет атқаратын ветеринар дәрігері, орнитолог (құстар бойынша маман), зоолог (жан-жануарлар бойынша маман), герпетолог (қосмекенділер бойынша маман), күтүші жайлы түсініктерін, бекіту; хайуанаттар бағында мамандардың қандай қызмет атқаратынын анықтау;</p> <p>Сюжеттік-рөлді ойын. "Табиғи қорық". Мақсат-міндеттері. Балаларға табиғи қорықтар туралы түсінік беру, "Қызыл кітап", қорықта қызмет ететін орманшы, аңшы, ағаш</p>	<p>Математика негіздерінен ойын-жаттығу "Қояндар отбасы қысқа дайындалады". Мақсат-міндеттері. Балаларды заттардың саны кем болған топқа, бірін қосып, үстемелеу немесе артық топтан бір затты алып тастау сияқты теңдікті орнату тәсіліне үрнету.</p> <p>Қоршаған ортамен танысу "Мыршай". Мақсат-міндеттері. Балаларға тұлкі туралы түсінік бере отырып, түлкінің сыртқы түрі мен тіршілігі туралы білімдерін кеңейту.</p> <p>"Қай жануардың құйрығы екенін таба аласың ба?" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттері. Балалардың қабылдау, зейін, есте сақтау қабілеттерін дамыту, түстерді, көлемді дұрыс ажыратуға үрнету. (сөйлеуді дамыту, математика негіздері)</p> <p>Сюжеттік-рөлді ойын. "Шарты: ойынды педагог бастап, балаларға бір сөзді айтады, сол сөз қандай</p>	<p>Көркем әдебиеттен ойын-жаттығу "Батпан құйрық". Мақсат-міндеттері. Балаларды «Батпан құйрық» ертегісінің мазмұнымен таныстыру және ертегі кейіпкерлерінің сөздерін мұқият тыңдай отырып, қайталауды үрнету.</p> <p>Дидактикалық ойын. "Батпан құйрық қай жануардың құйрығы?" Мақсат-міндеттері. Жануарлардың дene мүшелерін тауып, дұрыс атауды үрнету. (қазақ тілі, сөйлеуді дамыту)</p> <p>Вариативті компонент. STEM әдісі "Мен жас зерттеушімін" «Құм графикасы» (қозғалыс әрекеті белсенді болады, қиялыш дамытады, саусақ моторикасы дамиды)</p> <p>Мақсат-міндеттері. баланың шығармашылық қабілетін дамыту.</p> <p>Дидактикалық ойын. «Берілген дыбысқа келетін сөзді ата». Шарты: ойынды педагог бастап, балаларға бір сөзді айтады, сол сөз қандай</p>

	<p>тиген қояндар атылған болып саналады. Аңшы оны өзіне алып кетеді. Ойын бірнеше рет қайталаңады.</p> <p>(дene шынықтыру)</p>	<p>қалыптастыру; цирк әртістерінің жұмысын түсіндіру; еңбексүйгіштікке, төзімділікке, әдептілікке, саламатты өмір салтын ұстануға тәрбиелеу.</p> <p>Керекті құрал-жабдықтар. Ойыншық құралдар мен модельдер, циркте жұмыс істейтін әртістерге қажет (доптар, ойыншық аңдар, бас киімдер, таяқтар, спорттық киімдер үлгісі, гимнастикалық сылдырмақтар, костюмдер).</p> <p>Барысы.</p> <p>Ұйымдастырылған іс-әрекеттің басында педагог балалармен бірге цирктің (сурет) алатын орны, онда жұмыс істейтін әртістер жайлы әңгімелеседі; әр әртіспен мамандар қандай құралдарды пайдалатынын, олардың жұмыстары қаншалықты қыын екенін түсіндіреді.</p> <p>Балалар циркте жұмыс істейтін әртістерге: сайқымазақтар, гимнасшылар, сиқыршылар, жонглерлер, аңдарды жаттықтырушыларға болып бөлінеді, топтасып, белгілі тапсырмаларды орындауды. Педагог цирк қойылымдары жайлы</p>	<p>жабдықтар.</p> <p>Хайуанаттар бағы қызметкерлеріне қажет құралдар мен бұйымдар; алғашқы медициналық көмек сөмкесі; ойыншық аңдар мен құстар; ойыншықтарға арналған тор пішіндер.</p> <p>Барысы.</p> <p>Педагог ойын алдында балалармен бірге хайуанаттар бағы жайлы суреттерді қарастырады, әлемде қорғауға алынған аңдар туралы бейнежазба көрсетеді.</p> <p>Ветеринар дәрігері, орнитолог (құстар бойынша маман), зоолог (жан-жануарлар бойынша маман), герпетолог (қосмекенділер бойынша маман), күтуші сияқты мамандардың қызметінің маңызы, олар қолданатын құралдар жайлы талқылау қажет.</p> <p>Балалар хайуанаттар бағында жұмыс істейтін қызметкерлерді өздері таңдайды. Кейіпкерлер өздеріне керек киім үлгілері мен құралдарды алып орындарына барады. Қалған балалар қолдарына ойыншық аңдар мен құстарды алады да, белгіленген</p>	<p>кесуші, ветеринар дәрігер жайлы түсініктерін бекіту; орман қызметкерлері орманды, ондағы тіршілік ететін аңдарды қорғауда қандай рөл атқаратынын анықтау; еңбексүйгіштікке, аңдарға қамқорлық таныту сезімдерін тәрбиелеу.</p> <p>Керекті құрал-жабдықтар. Табиғи қорық қызметкерлеріне қажет құралдар мен бұйымдар; алғашқы көмек сөмкесі; ойыншық аңдар мен құстар; жасанды орман, бұлақ, тау үлгісі.</p> <p>Барысы.</p> <p>Педагог балалармен бірге дайындық жұмысы ретінде табиғи қорық жайлы суреттер қарастырады, Қазақстанның табиғи қорықтары жайлы бейнежазба көрү.</p> <p>Балалар табиғи қорықта орманшы, аңшы, ағаш кесуші, ветеринар дәрігер сияқты мамандар не істейтінін (орманшы ауру ағаштарды тауып, ағаш кесушіге шабуға тапсырма береді, ауырған аңдарды байқап, ветеринарға көрсетеді, аңшы саны артқан жыртқыштарды атады); қандай құралдарды қолданатынын талқылау керек.</p> <p>Балалар табиғи қорықта</p>	<p>дыбыспен аяқталса, ойынды жалғастыруши бала сол дыбыстан басталатын жаңа сөз айтуы тиіс. Ойын осылай жалғасын табады.</p> <p>Мысалы: шырша - алма - апорт - трактор - ....</p> <p>(сөйлеуді дамыту)</p>
--	---	--	--	--	---

		<p>хабарлайды да, қалған балаларды орындағықтарға жайғасуға шақырады. Әр орындаушы өзінің шығуын үлкен құрметпен хабарлайды және өзін қолдап, қошемет көрсетуді сұрайды. Балаларға қойылым соңында әртістер көрермендерге бас иітіндерін, ал көрермендер қол шапалақтап, мақтайдынын айтып қою қажет. Педагог ойын барысын өзі түзетеді, балалар әрекетінің белсенділігін арттыру үшін қосымша сұрақтар қояды.</p> <p>Соңында педагог балармен бірге қорытынды жасайды: әртістің шеберлігі мен тынымсыз еңбегінің арқасында цирк қойылымдары әсерлі және қызықты болады.</p> <p>(қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту)</p>	<p>орынға отырғызып, қозғалтып, қымылға келтіреді.</p> <p>Мамандар аңдар мен құстардың орнын қарап, өз көмектерін көрсетеді.</p> <p>Соңында педагог балалармен бірге қорытынды жасайды: сиреп бара жатқан аңдар үшін жауапкершілікті сезіну, тірі табиғат тіршілігінің заңдылығын бұзбау, қамқорлық таныту және олардың тіршілігі үшін қолайлы жағдай туғызу керектігі жайлы айту.</p> <p>(сөйлеуді дамыту, қоршаған ортамен танысу)</p>	<p>жұмыс істейтін қызметкерлердің қандай қызмет атқаратынын өздері таңдайды. Кейіпкерлер өздеріне керек киім үлгілері мен құралдарды алып, орындарына барады. Қалған балалар қолдарына ойыншық аңдар мен құстарды алады да, белгіленген орынға отырғызып, қозғалтып, қымылға келтіреді.</p> <p>Соңында педагог балалармен бірге қорытынды жасайды: адам тірі табиғаттың тіршілік заңын бұзбау керек, оларға көмектесу және қорғау керек.</p> <p>(сөйлеуді дамыту, қоршаған ортамен танысу)</p>	
Балалармен жеке жұмыс	<p>Сұлтанбек Аман Дидактикалық ойын. «Артығын тап».</p> <p>Әрбір балаға карточкалар ұсынады.</p> <p>Карточкадағы суреттен артық</p>	<p>Сұлтанбек Есен «Суреттерді орналастыр».</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Заттарды топтастыруға жаттықтыру, өз бетінше тапсырманы орындауға дағдыландыру, ойлау қабілетін дамыту.</p>	<p>Темірхан Самат «Көзінді жұмыш, қолыңмен анықта».</p> <p>Мақсат-міндеттері: ұзын - қысқа, жуан - жінішке, үлкен - кіші ұғымдарын бекіту.</p> <p>Ойынның құрал-жабдықтары:</p>	<p>Тілеубайұлы Данияр «Жоғарыда, төменде».</p> <p>Мақсат-міндеттері. Жоғары – төмен ұғымдарын пысықтау. Байқағыштықты, зейінді, қиялды дамыту.</p> <p>Ойынның құрал-жабдықтары. Бала қораптың ішінен бір суретті алып, атын</p>	<p>Тілеубайұлы Алдияр «Оң және сол».</p> <p>Мақсат-міндеттері. Үлкен және кішкентай заттарды ажыратуды жаттықтыру. Ойынның құрал-жабдықтары: үлкендігі әртүрлі ойыншықтар. Ойынның мазмұны: бір</p>

	<p>суретті тауып, мағынасын түсіндіруін сұрайды. Карточкада не бейнеленгенін атап, артығын қарындашпен сызды. Мысалы, мұнда қар артық, қар қыстаған болады.</p>	<p>Ойынның құрал-жабдықтары: тор көз салынған қағаз беттері, әртүрлі суреттер. Ойынның мазмұны: балалар сипап сезу арқылы заттың ұзын немесе қысқалығын анықтайды. Ұзындығы әртүрлі қарындаштар алынаады. Жүргізуши бір баланы шақырып, оған «көзінді жұм да, қарындаштың ұзын-қысқалығын анықта» деген тапсырма береді.</p>	<p>қарындаштар, таяқшалар. Ойынның мазмұны: балалар сипап сезу арқылы заттың ұзын немесе қысқалығын анықтайды. Ұзындығы әртүрлі қарындаштар алынаады. Жүргізуши бір баланы шақырып, оған «көзінді жұм да, қарындаштың ұзын-қысқалығын анықта» деген тапсырма береді.</p>	<p>атап, орнын анықтап үлкен суретке бекітеді. Мысалы, ұшақ жоғарыда аспанда ұшады, балық төменде су ішінде жүзеді.</p>	<p>баланы ортаға шақырып, оң қолына үлкен ойыншықты, сол қолына кішкентай ойыншықты ал деп тапсырма береді. Ойын осылай жалғаса береді.</p>
Серуенге дайындық	<p>Мақсат-міндеттері:</p> <ul style="list-style-type: none"> - киімді дұрыс бұктеуді, ілуді, аяқ-киімді түзу қоюды үйрету; - өз бетінше жылдам және дұрыс киінуді (шешіне) әдептке айналдыру; - шкафқа ілінген, қойылған бас киім, сырт киім, аяқ-қиім сияқты заттарды өз орындарын біліп, тәртіп сақтауға тәрбиелеу; - ауа райына сай киінгенін қадағалау, киімді, аяқ-киімді таза ұстau; - көмек көрсетуге, алғыс айтуда тәрбиелеу. <p>(дербес әрекет)</p>				
Серуен	<p>Алғашқы түскен қарды бақылау. (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту, көркем әдебиет) Мақсат-міндеттері. Бақылап қорытынды жасау; күшті аяздардың болмағанынан алғашқы қар ақ болады, ол тез ериді. Қысқы табиғаттың әдемілігіне сүйсінуге тәрбиелеу. Жұмбақ. Көктен түсіп көбейді,</p>	<p>Жансыз табиғаттағы құбылыстарды бақылауды жалғастыру. (қоршаған ортамен танысу, көркемсөз, сөйлеуді дамыту) Мақсат-міндеттері. Кемпірқосақ туралы айтуда арқылы балалардың қызығушылығын дамытуды жалғастыру.</p> <p>Экологиялық міндет: өсімдіктер мен жануарлар өміріндегі жаңбырдың маңызы туралы айтуда, табиғатқа сүйіспеншілікті дамыту.</p> <p>Көркемсөз</p>	<p>Бұлттарды бақылауды жалғастыру. (қоршаған ортамен танысу, көркемсөз, сөйлеуді дамыту) Мақсат-міндеттері. Балаларды бұлттарды байқауға баулу және ауа райын аспан күйімен анықтауда дағыланыруды.</p> <p>Экологиялық міндет: жансыз табиғат құбылыстарымен таныстыруды жалғастыру.</p> <p>Түзету тапсырмасы: берілген сөздермен</p>	<p>Бұлттарды бақылауды жалғастыру. (жаңыр қалай пайда болады). (қоршаған ортамен танысу, сөйлеуді дамыту, көркем сөз) "Бұлттарды бақылау. (қоршаған ортамен танысу, көркемсөз, сөйлеуді дамыту) Мақсат-міндеттері. Балаларға бұлттарды бақылауда қызықтыру және аспанға қарап ауа райының қандай екенін білуді үйрету. Экологиялық міндет: жансыз табиғат құбылыстарымен таныстыруды жалғастыру. Түзету тапсырмасы: берілген</p>	<p>Бұлттарды бақылау. (бұршақ қалай пайда болады) (қоршаған ортамен танысу, көркем сөз, сөйлеуді дамыту) Мақсат-міндеттері. Балаларды аспаннан бұршақ жаууы құбылысымен таныстыруды жалғастыру. Бұршақ қалай пайда болатынын айтуда бұлттарға өте ыстық жерден қуатты жылы ауа ағыны әкелінеді. Мұндай реактивті реакция ылғалдың тамшыларын алады және алып кетеді.</p>

<p>Ұқсайды өзі шекерге. Бірақ ешкім жемейді, Жерде жатыр бекерге. Ол не? (Қар.)</p> <p>Қымылды ойыны. «Сұр қоян жуынды». (дene шынықтыру)</p> <p>Мақсат-міндеттері. Мәтінмен сәйкес қозғалысты орындағы білуді бекіту. Аланды бір-біріне соқтықпай орын ауыстыру дағдыларын дамыту.</p> <p>"Табиғат құбылыстарын ажырату, олардың қасиеттерін ата" дидактикалық ойыны. (дene шынықтыру)</p> <p>Мақсат-міндеттері. Қасиетіне қарай қар мен жаңбырды ажырата білу, табиғат құбылыстары жөніндегі білімдерін бекіту, қатты, жұмсақ, ериді, буга айналады.</p> <p>Ойын барысы. Балаларға қар мен жаңбырдың суреттерін көрсету, олардың бір-бірінен ажыратып айту тапсырылады.</p> <p>Білімдерін анықтау</p>	<p>М. Әлімбаев «Жаңбыр». Жаңбыр жауып басылды, Аспан шайдай ашылды. Көкте қызыл-жасылды Кемпірқосақ асылды. Құлпырганы қызық-ақ Жеті түрлі бояумен. Бір кесегін үзіп ап, Үйіме әкеп қояр ма ем.</p> <p>Табиғат құбылыстарын болжуа.</p> <p>Істық жел соқса, аспаннан жаңбыр жауады. Торғайлар топтасып ұшса, күн ашық болады. Тәжірибе: топырақ салынған бір-екі ыдыс дайындау, сумен суару және бақылау. Ауа көпіршіктері пайда болады, ол өсімдіктердің өсуіне септігін тигізеді. Қорытынды: топырақты қопсыту керек.</p> <p>Экологиялық ойын. "Өсіру".</p> <p>Топырақта өсетін өсімдік түрін алып келу.</p> <p>"Кемпірқосақ" қымыл-қозғалыс ойыны.</p> <p>Мақсат-міндеттері. Балаларға бір-бірін итермей жүгіруді жетілдіру; қауіпсіздікті сақтауды түсіндіру.</p> <p>Еңбек: гүл отырғызуға ыдыс дайындау (жерді қазу, топырақты дайындау).</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p>	<p>сөйлемдер құру (аспан, бұлт, қалқымағы және т.б.)</p> <p>Сұрақтар:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бүгін ауа-райы қандай? Бүгін аспан қандай? Сіз аспаннан не көріп тұрсың? Бұлттар қандай болып көрінеді? Бұлттар бір орында тұр ма? Жел бұлттарға қалай әсер етеді? Бұлттар көшіп бара ма? Бұлттар аспанда қалқып жүр ме? Балалардың бұлттардың пішіні туралы қиялдауды, оған жануарлар мен өсімдіктер әлемінен үқастықтарды табуға қызықтыру. <p>Көркем сөз (сөйлеуді дамыту)</p> <p>Күзгі көк бұлт мен болам, Көтеріліп теңізден, Аспанға биік барамын, Қаласам қазір сендерге, Жаңбыр болып жауамын.</p> <p>"Құ тұлқі" қымыл-қозғалыс ойыны. (дene шынықтыру)</p> <p>Мақсат-міндеттері. Балалардың ойын шартына сай ойынды әділ ойнауға, рөлді дұрыс атқаруға бейімдеу; зеректікке, шапшандыққа, жылдамдыққа машиқтандыру; шыдамдылыққа, үйимшылдыққа тәрбиелеу.</p> <p>Ойынға қатысушылар шенбер құрып тұрады.</p> <p>"Мысық" пен "тышқанды" санамақ арқылы</p>	<p>Бікте тамшылар қатып жерге асығады, ал ауа ағыны қайта лақтырылады. Бұл мұз бөліктері ауырлап, ауа ағыны ұстай алмайтындей етіп жалғасады, олар еріп, жерге мұз бүршақтары сияқты шашылып үлгермейді. Бүршақ - табиғи апат, ол егіндер мен өсімдіктерді құртады.</p> <p>Экологиялық міндет: судың әртүрлі күйлері туралы түсініктерді нақтылау.</p> <p>Көркемсөз</p> <p>Ақсың, сұрсың қарасың, Қалқып қайда барасың?</p> <p>Жерге нөсер төгілсін Өссін гүлдер, көп егін. Гүл, гүл жайнап өсер көп,</p> <p>"Мысық пен тышқан" қымыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттері. Балалардың ойын шартына сай ойынды әділ ойнауға, рөлді дұрыс атқаруға бейімдеу; зеректікке, шапшандыққа, жылдамдыққа машиқтандыру; шыдамдылыққа, үйимшылдыққа тәрбиелеу.</p> <p>Ойынға қатысушылар шенбер құрып тұрады.</p> <p>"Мысық" пен "тышқанды" санамақ арқылы</p>
--	--	--	--

<p>барысында табиғат құбылыстардың қасиеттерін айтып берулері керек.</p> <p>Еңбек: «Бөлме өсімдіктерін құту».</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Тәрбиешінің басқаруымен балалар оранжереяларда, қыскы бақтарда пайдалы еңбекпен айналыса алады.</p> <p>Бөлме өсімдіктерін құтуге тәрбиелу:</p> <p>қажетіне қарай суару, гүлсауыттағы шартты белгіге қарау, жапырақтарды дұрыс сұрту.</p> <p>Өз бетімен ойындар:</p> <p>шашақтармен ойын.</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Таза ауда ойын ойнау.</p> <p>Өзіне қызық ойындарға қатысуға ынталандыру.</p>	<p>Балаларды жер өңдеу жұмыстарымен таныстырып, еңбек дағыларын жетілдіру.</p> <p>"Көк ту" қымыл-қозғалыс ойыны.</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Достықта, белсенділікке, үйимшылдыққа баулу.</p> <p>Ойын шарты. Балалар екі топқа бөлінеді. Эр топта өз тулары болады. Эр тудың қорғаушысы болады. Ту қорғаушылар тудың қасында тұрады.</p> <p>Басқа балалар қарсыластарын өз тобына ауыстырулары керек.</p> <p>Екі топтың ортасынан сызық сызылады да, қарсыластарына қарама-қарсы тұрады. Бір-бірінің қолдарынан ұстап, өз топтарына тартып алуға тырысады.</p> <p>Қай топ балаларды көп жинай алса, сол топ жеңіске жетеді.</p> <p>Жеңілген топтың туына шабуыл жасалады.</p> <p>Балалар туларын қорғап қалса, ойын жалғаса береді.</p> <p>Далаға шығарылатын материалмен ойын ойнау.</p>	<p>ережесіне сай ойнауга ынталандыру; бір адамдай белгі бойынша, шенбер бойымен біресе бір, біресе екінші жаққа жүріп, содан соң жылдамдықты қосып, жүгіруге дағыландыру; вестибуляр аппатарын дамыту; ептілікке, үйимшылдыққа тәрбиелеу.</p> <p>Ақырын-акырын итеріп, Әткеншекті қозғалтамыз.</p> <p>Жылдам-жылдам жүгіріп,</p> <p>Шенберді айналдырамыз.</p> <p>Д. Ахметова.</p> <p>Соңғы сөздерден кейін балалар жерге отырып, қолдарын босатады, демалады.</p> <p>Ойын бірнеше рет қайталану мүмкін.</p> <p>Педагог барлық балалардың бірыңғай қымылдауын қадағалап жүру керек. Шенбер бойымен жүргізу үшін, балаларды бір жаққа бұрып, беттерін шенбер ортасына қарату керек.</p> <p>Балалардың ойынды менгерудегі басты міндеті - аса жылдам жүгірмеу. Эрбір бала қымылдау кезінде шенбердің бір жақ бойымен жүріп, бүкіл</p>	<p>Балалар кіші шенберге жиналады. Олар педагогтің нұсқауы бойынша көздерін жұмады, ал жүргізуши-педагог балаларды шенбер сыртында жүріп, кез келген баланы ақырын тұртіп қалады. Осьдан бері педагог таңдаған бала "құ тулкі" болып саналады.</p> <p>Ал ойыншы балалар болса, жан-жақтарына қарап: "Қу тулкі, сен қайдасың?" - деп, үш рет сұрайды. Соңғы сұрақтан кейін бұдан бері жасырынып тұрған "құ тулкі": "Мен мындамын!" - деп дауыстайды.</p> <p>Осы жерден бастап, балалар жан-жаққа "құ тулкіден" қашып құтылу керек. "Қу тулкі" кімге қолын тигізсе, сол шетке шығады.</p> <p>Еңбек: аланды тазарту.</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Жалпы жұмысқа қатысу, жұмысты соңына дейін жеткізуге баулу.</p> <p>Қозғалыстарды дамыту жылттығулары: жүгірумен ұзындыққа секіру (кемінде 1м).</p> <p>Мақсат-міндеттері.</p> <p>Ұшу ауқымын дамыту.</p> <p>Далаға шығарылатын материалмен тәуелсіз ойындар.</p>	<p>тағайындаиды. Ойын басталар алдында кейіпкерлер шенбер сыртында бір-бірінен алшақ тұрады.</p> <p>Балалардың қалғаны бір-бірінің қолын ұстап, шенбер жасап жүріп сөздерді айтады:</p> <p>Мысығымыз момақан, Жүреді аулада андамай.</p> <p>Тышқан көрсе - бас салады!</p> <p>Кім тышқанды құтқарады?</p> <p>Осы сөздерді айтып, балалар тоқтайды да "мысық" "тышқанды" қуалап кетеді.</p> <p>Балалар қол ұстасып, қолдарын жоғары көтеріп, "тышқан" үшін ұяға жол ашып беріп жатады.</p> <p>"Мысық" ұяға кіріп кетсе, ары қарай өткізбес үшін, қолдарын төмен түсіріп, жолды жауып қояды.</p> <p>Ойынға қатысушы балалар өте зерек болуы керек, қолды біресе жоғары көтеріп, біресе төмен түсіріп, "мысық" пен "тышқаның" қуаласпағын реттеп тұру өте маңызды.</p> <p>"Тышқан" ұсталип қалса, кейіпкерді ауыстыруға болады.</p> <p>Тышқан мен мысықтың диалогін қосуға болады.</p>
---	---	---	--	---

шенбердің жылдып жатқанын бақылайды.
Еңбек: балалармен бірге гүлдарда өскен гүлдерді тексеру; сынған сабак, бұтақтарды жинау, майысқандарын көтеру. Мақсат-міндеттер: ұқыптылыққа, қамқорлыққа тәрбиелеу.
Еркін ойын: "Күн мен жаңбыр". (танымдық дағылар)
Мақсат-міндеттер: балалардың шығармашылығын, кеңістіктегі бағдарын, жылдамдығын, зейінін дамыту.
Ойын барысы. Балалар ашық алаңда еркін ойнап жүреді, гүл тереді, көбелек қуады, секіреді, жүгіреді.т.б. Тәрбиеші "Жаңбыр жауды!" дегенде, балалар пана іздел, үйшіктерге тығылады. Бұнда жерден жоғары түрған құрылғылардың үстіне шығып кету туралы келісуге болады (мысалы, бөренелер, орындықтар, сатылар). Тәрбиеші "Күн шықты!" дегенде, балалар қайта алаңға шығып ойндарын жалғастыра береді. Бұнда келісілген негізгі қимылдың бірін

Тышқан:
- Бұтакты да кемірдім, Кітапты да кемірдім, Мен осында жемірмін, Шиық-шиық, шиық-шиық.
Секектеймін ыршып та, Кезікпеймін қырсыққа, Ұстаттаймын мысыққа, Тұқ-тұқ, тұқ-тұқ, Қане, ортаға шық-шық!
Мысық:
- Мияу!
Кім-ай, мынау "шиық-шиық" - демей,
"Шық-шық!" - дейді?
Бұл тышқанның өнерін, Қане, байқап көрейін.
Еңбек: гүлзарларды суару.
Мақсат-міндеттері. Ересектерге көмек көрсетуге; өсімдіктерге қамқорлық жасауға үйрету.
"Сызықты баспа" қимыл жаттығуы.
Мақсат-міндеттері. Балаларды бір бағытта жылжып, екі аяқпен, бағытты өзгертіп секіруге дағыландыру.
Балалардың секіру жолының бойына әрқалай орналасқан шақпақтар немесе шенберлер салынады (немесе шенберлер төсөлінеді).
Күрделенуі: 1) сзықтардан жылдам

			орынданап жүргүгө болады (мысалы, тек қана секіру, тек артпен жүгіру, т.б.) Шығарылатын материалмен тәуелсіз ойындар.		секіруге шақыру. Далага шығарылатын материалмен ойын ойнау.
Серуеннең оралу	Балаларды киімдерін жүйелі шешінуге дағдыландыру, шкаф сөрелеріне киімдерін жинау, қолдарын жуу. (мәдени-гигиеналық дағдылар, дербес әрекет)				
Балалардың үйге қайтуы (ата-аналарға кеңес)	«Қауіпсіздік ережесін біліп жүрдійік».	Балалар отбасында өздігінен не істей алатыны туралы әңгімелесу.	Ата-аналармен жұмыс. Мақсаты: балабақшада және үйде балаларды сауықтыру және шынықтыру әдістеріне дұрыс көзқарасты қалыптастыру.	"Ата-аналар мен балалардың бірлескен демалысын қалай түрлендіруге болады?" тақырыбында әңгімелесу.	"Бала тәрбиесінде ата мен әженің алатын орны".

Тарбиеші:Малдыбаева Г

Әдіскер :Бердібек Ә